

Santiago Riera Tuèbols acompanyat de Josep Fontana (amb ulleres). FRANCESC MELCION

Episodis d'història

Narrativa

La ciutat de les pistoles

Santiago Riera i Tuèbols

Pagès Editors
Lleida, 2007

Joan Agut

Santiago Riera i Tuèbols és membre de la secció històrico-arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans i professor emèrit d'història de la ciència de la Universitat de Barcelona. Entre d'altres obres, ha publicat *Síntesi de la història de la ciència catalana* (1983), *Ciència i tècnica a la Il·lustració* (1985), *Narcís Monturiol* (1986) i *Història de l'àtom* (2005). La seva tasca literària ha

estat guardonada amb diversos premis.

La ciutat de les pistoles forma part de la trilogia de novel·les dedicades a Barcelona, com ara *La ciutat del canvi* (2001) i *La ciutat del disig* (2004). L'obra que ressenya narra el període històric que s'inicia amb la bomba del Liceu del 1893 i l'atemptat contra la processó de Corpus del 1896 fins al final de la Guerra Civil.

L'autor centra la seva atenció en el moviment anarquista i en la figura de l'astrònom Josep Comas i Solà, director de l'Observatori Fabra de Collserola. Tot i que *La ciutat de les pistoles* intenta ser una novel·la amb un fil narratiu a tot el llarg del llibre, de fet, l'obra no deixa de ser un manual d'història, amb episodis

sense cap relació amb el relat, com ara el lerrouxisme i la Setmana Tràgica, la inauguració de l'Observatori Fabra, l'Exposició del 1929, la vinguda d'Einstein a Barcelona, el cop d'Estat de Primo de Rivera, la proclamació de la República, la Guerra Civil i els fets de Maig del 1937.

Dins d'aquesta perspectiva, el llibre de Riera té un cert interès, està escrit amb amenitat i reflecteix una etapa de la història del nostre país encara que sigui de manera esquemàtica i fragmentada. Des del punt de vista novel·lístic, cal constatar que l'historiador s'imposa al narrador de ficció. Tanmateix, *La ciutat de les pistoles* és una obra llegidora i interessant.

Afinar els músics de la família

Assaig

Carta a la família de un adolescente

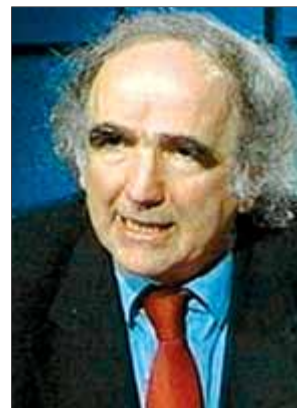
Vittorino Andreoli

Integral. Barcelona, 2007

Roger Bretau

Vittorino Andreoli (Verona, 1940) és un metge de molt prestigi al seu país. En alguna ocasió ha afirmat irònicament que sempre que surt a la televisió és perquè s'ha produït algun cataclisme. I és que aquest psiquiatre s'ocupa del tractament de bona part dels casos més extrems de la policia italiana, sobretot d'històries d'assassinats, pedofília, parricidis, violacions... De fet, ell mateix confessa que escriure l'ajuda a escapar de la seva professió: és per a ell "un alleujament del dia a dia", tan envoltat de ments tortuoses i criminals.

Aquesta descàrrega emocional va servir a Andreoli per publicar el *best seller Carta a un adolescente*, obra en què, amb un llenguatge senzill i molta emotivitat, el psiquiatre parlava als joves —i també als pares i educadors— sobre la problemàtica que suscita l'adolescència. Ara, l'escriptor torna a escena amb *Carta a la família de un adolescente* (*Lettera alla tua famiglia*), un interessant assaig en què es dirigeix a la família, la qual compara amb una orquestra: "Cada instrument segueix la seva pròpia veu, però l'harmonia entre tots dona com a resultat la música, i la partitura cobra vida", afirma.

Vittorino Andreoli. SP

Carta a la família de un adolescente s'emmarca dins la narrativa de benestar personal i autoajuda que en els darrers anys s'ha erigit com una mina econòmica per a un grup d'autors provinents de la psicologia i la psiquiatria, com ara els argentins Sergio Sinay, Claudia Nosedà i el conegudíssim Jorge Bucay, i els italians Andrea Fiorenza i el mateix Andreoli.

En aquesta ocasió, el psiquiatre veronès encoratja la família a perdre totes les pors i a renunciar a la passivitat. Ho fa recorrent el trajecte que travessarem diàriament, des que ens despertem fins que al vespre tornem a casa, després d'enfrontar-nos a les dificultats del dia a dia. Una quotidianitat familiar que, si es basa en la por, "pot generar conflictes i ferides difícils de solucionar". I és que l'autor entén la família com un conjunt de persones del qual cap membre pot ser exclòs. Com s'extreu dels ensenyaments del llibre: "Només acceptant que necessitem els altres podem arribar a ser nosaltres mateixos".

Ximo Cerdà. SP

No tots els assassins són psicòpates

Narrativa

La mà de Déu

Ximo Cerdà

Barcanova. Barcelona, 2007

Anna Tomàs

"No cal conèixer el perill per tenir por; de fet, els perills desconeguts són els que inspiren més temor", deia Alexandre Dumas. La plàcida normalitat que es viu a la ciutat de Xàtiva es veu bruscament interrompuda quan es descobreixen els cadàvers d'una parella assassinada en estranyes circumstàncies. La noia ha estat oberta en canal i han escampat les seves vísceres pels voltants. Al noi l'han clavat a una creu, com si fos Crist, i l'han deixat acompanyat d'un text del segle XVIII en què s'exposa l'obligació dels càrrecs públics de preservar els béns religiosos i culturals de la ciutat de Xàtiva. Qui s'amaga darrere d'aquests assassinats?

Ximo Cerdà (Xàtiva, 1975), enginyer de telecomunicacions, doctor en electrònica i llicenciat en físiques, dedica les hores de lleure a la literatura. Ara ens presenta una novel·la de misteri que, a diferència dels molts *thrillers* religiosos que han seguit l'estela d'*El codi Da Vinci*, compta amb una sèrie de protagonistes de carn i ossos, no simples titelles corrent d'un lloc a un altre del planeta per desxifrar un missatge encriptat. La trama se sosté en aquest cas en uns personatges principals carregats amb el pes de les seves pròpies vides.

Estan ben treballades les reaccions davant la tragèdia i el terror, la interrelació entre persones de temperaments molt diferents i la descripció dels somnis i traumes que tots portem dins. *La mà de Déu* és una reflexió sobre l'amistat, les aspiracions, els canvis forçosos davant l'imprevist. I, per damunt de tot, una exaltació de la vida, dels petits èxits diaris.

El dietarista errant

Assaig

Vianant

Rafa Gomar

El Cep i la Nansa Edicions
Vilanova i la Geltrú, 2007

D. Sam Abrams

Per regla general, els escriptors valencians moderns no han tingut prejudicis burgesos que els hagin privat d'enfocar i veure la realitat correctament. I per això mateix, el País Valencià ha estat tradicionalment terra de grans dietaristes, dietaristes de la talla de Joan Fuster, Josep Iborra, Vicent Alonso, Josep Piera i Enric Sòria.

És justament en aquest marc on hem de situar els dietaris del narrador Rafa Gomar (Gandia, 1955). I ara es pot parlar en plural perquè al cap de gairebé vint anys de la publicació de *Donato, 2, 27* (1988) Gomar ens ha tornat a oferir un segon dietari, *Vianant*, naturalment més madur i més consistent.

En definitiva, *Vianant* és un nodrit llibre de 228 pàgines de notes diverses, sense data, escrites des de la clara percepció de l'acceleració i el neguit que impregnen l'ambient de la realitat actual. D'aquestes mancances l'autor en fa virtuts perquè la percepció de l'acceleració la transforma

El narrador i dietarista valencià Rafa Gomar. SP

en el desesperat intent del dietarista per copsar i fixar el present, i el neguit que impera el converteix en una actitud de sinceritat i autenticitat a l'hora de construir l'autoretrat al llarg del llibre.

En aquest sentit cal destacar que *Vianant* és un llibre valent perquè l'autor, a través d'aforismes, notes de lectura, observacions sobre l'entorn i retrats és capaç de sostenir una actitud crítica i alhora autoocrítica. En

definitiva, Gomar ens permet veure la cara lluminosa i la cara fosca de la nostra societat, del nostre sistema de vida, de les nostres relacions, de la nostra cultura, de la nostra literatura, dels nostres valors, de les nostres accions i actuacions i un llarg etcètera. Gomar burxa i furga a la vida i mitjançant la lectura del text ens obliga a posicionar-nos.

Gomar ha assolit plenament els seus objectius de "fer literatura de la vida quotidiana, amb ritme, pulsó i espurna per al lector [sense...] comptar amb els aixoplucs d'altres gèneres molt més venerats". Benvingut sigui aquest *Vianant*.